

Vi kmetje pa, ki ste nas ubogali kar smo Vam svetovali, se zdaj lahko smejete! — Vi drugi pa, ki še niste storili, kar bi bila Vaša dolžnost, pazite, da ne bo prepozno! Dvanajsta ura je, zdramite se! Komur pa ni svetovati, njemu ni pomagati. „Domovini“ in drugim prvaško-laznim listom pa ne verujte. To je naša zadnja prijateljska beseda!“

* * *
Šoštanjski polom je velikanska katastrofa za vso prvaško gospodarstvo na spodnjem Stajerskem. Že pred meseci je „Štajerc“ pisal, da mora priti do tega poloma. Ali večina po prvih zaslepljenega ljudstva ni tega verovala. Pametni človek bi moral sicer že od daleč slabo to gospodarstvo izpoznati. Kajti od kje toliko novih prvaških hiš, toliko prvaških fabrik, katerih lastniki niso imeli niti vinarja premoženja? Od kje vse to? Vse to so plačali voditelji prvaške posojilnice s tujim denarjem vložnikov. Posojilnica je bila prava „molzna krava“ za te brezvestneže! Malega kmeta, ki je prosil za 100 kron posojila, se je vrglo skozi vrata, — prvaški voditelji pa so dobili na sto tisoč kron in to brez da bi dali kakšno varnost. Razni člani ravnateljstva in upravnega odbora niso nobenih obresti plačevali. Bivši blagajnik in zdaj zaprti Ivan Vošnjak je dobil posojila čez 200 tisoč kron, brez da bi se to posojilo vknjižilo in brez da bi le enkrat en sam vinar na obrestih plačal!! Zdaj sedi ta Vošnjak, bivši prvaški deželni poslanec, pod ključem. Posojilnične knjige pa revidira oblast...

V posojilnici so morale vladati grozne razmere. Sleparske bilance, goljufivo napačna vpisovanja, vse to je vladalo v tej vzor-posojilnici

Vbogi kmetje-vložniki! Eni prosijo z solznimi očmi, naj se likvidira njih kravno prihranjenec. Tisti pa, ki so stali dobri za posojila, vpijejo da ne bodo plačali škode, povzročene po zločinskih voditeljih.

Vbogi kmetje! To je gospodarstvo prvaških posojilnic, ki nimajo državnega nadzorstva, ki so osnovane iz političnih nagibov in v politične namene. In tako bode pričelo pokati po vseh prvaških posojilnicah.

Učimo se, dokler je čas!

Koledar je izšel in stane s poštnino vred

samo 70 vin.

V vsaki hiši naj bode naš koledar, ki ima dovolj kratkočasne, zabavne in podučne vsebine.

Politični pregled.

Nova vlada. Politični dogodki zadnjih tednov prisilili so dosedanjo Beckovo vlado, da ponudi cesarju svoj odstop. Kroni sicer ta odstop ravno v sedanjih resnih časih ni bil po volji. Kajti spletke na Balkanu kakor tudi notranji politični dogodki zahtevajo ravno zdaj močno, krepko vlado. Vkljub temu je bil odstop Beckovega ministristva sprejet. Nova vlada ni več paplambarnata temveč uradniška; to se pravi, ministri niso politični voditelji in poslanci temveč čisti uradniki. Načelnik nove vlade je pl. Bienerth. Notranji minister je pl. Haerdtl, minister za javna dela dr. grof Wickenburg, poljedelski minister Čeh Jos. Pop, minister za poduk pl. Kanera (Čeh), finančni minister baron Jorkaš-Koch (Poljak), železniški minister pl. Forster, trgovinski minister dr. Malaja, justični minister dr. Holzknacht pl. Hort, nadalje nemški minister dr. Schreiner, češki dr. Zacek, poljski pl. Abrahamowicz. Štirje so naprednega mišljenja, ostali klerikalnega. To ministerstvo seveda ne bode dolgo živelo.

Kmetska zmaga! Štajerski deželni zbor je sprejel te dni postavbo glede odstopa (Ablösung) lovskih rezervatov. Sprejem te postavbe je na vsak način velepomembna kmetska zmaga. Nova postavba določa: V zmislu ces. patenta z dne 5./7. 1853 ali vsled sporavnave pridržane lovske pravice na tujem zemljišču se po sledečih določbah odpravijo: Odprava se zgodi proti odpla-

čilu vrednosti lova od zavezanih. Izračuni se srednjo najemninsko svoto. Iz tega se izračuni potem letno vrednost pravice. Od te vrednosti se vzame eno tretino. Ostalo svoto se vzame 20 krat in daje odpravnini kapital, ki se do odplačila obrestuje s 5% itd. Take lepe uspehe dosežejo kmetje, ako so organizirani.

Državni zbor. Nekateri listi poročajo, da se bode državno zbornico med 20. in 24. t. m. sklicalo. Zbornica bode imela potrditi v prvi vrstvi provizorij državnega proračuna in bozansko predlogo. Od druge strani se poroča, da bode zbornica koncem tega meseca sklicana. Vlada namerava baje predložiti razne načrte, tikoče se jezikovnega vprašanja na Češkem.

Pogajanja z Rumunsko — pretrgana. Kakor znano, zahtevala je Rumunska pravico, da sme uvažati v Avstrijo dvakrat toliko živine nego Srbija. Na pritiske agrarnih strank je vlada zdaj pogajanja z Rumunsko pretrgala. Doslej smo se torej te nevarnosti odkrivali.

Vojska?! Glasovi o vojski še vedno niso potihnilii. Vlada je odredila, da se stanje 15. armadnega kora zviša, kar pomeni zvišanje za 36 mož pri vsaki kompagniji. Vojaštvo se potrebuje za obmejno službo. Poroča se tudi, da je odpotovalo več batajlonov iz Galicije v Bozno in Hercegovino. Tudi Turčija je zastražila vse meje.

Spremembe na Kitajskem. Iz Pekinga se poroča, da je umrl kitajski cesar in kmalu za njim tudi njegova mati, cesarica-vdova. Natančnejšega se ne more izvedeti, kajti na Kitajskem se drži vse tajno, kar se vladarja tiče. Vendar pa je splošno mnenje, da sta bila cesar in cesarica-vdova umorjena.

70 vinarjev

stane „Štajerc“ napredni koledar“, ki obsega

128 strani,

na katerih je objavljenih skupno

39 doneskov

in poleg tega še krasna

cesarjeva slika

ter 11 drugih slik.

Cenejšega in boljšega koledarja ni, torej hitro posežite ponj!

Dopisi.

Polzela (Heilenstein). Poročati moramo o farizejih in terciarjih iz Braslovč. 4. t. so imeli neko slavnost pri podružnici sv. Miklavža. Pripeljali so seboj g. kaplana, da je bral sv. mašo v zahvalo, da je ljubi Bog dal obilo in prav izvrstne kapljice. Moznarji so pokali, tako da se je res vse veselilo. Ko pa je služba božja minula, so šli sami farizeji k gospodarju Gerčinu in so tam veselico napravili. Niti enega naprednjaka ni bilo poleg, temveč sami prvaški zagriženci in zaslepljenci. Napili so se nekateri tako, da niso vedeli, jeli so Turki ali Kristjani. Ko so šli domu, so tako kričali, da bi človek mislil, da so živali iz menažerije ušle. Prišli so mimo hiše posestnika Jurij Katz. In zdaj je pričela ta farizejska banda kričati: Fuj, fuj, nemčur! — G. Jurij Katz, ki je mirna duša, je šel ravno na kolodvor po opravkih. Napadli so ga in začeli pretepavati brez vsacega vzroka. Imeli se bodejo zato še pred sodnijo zagovarjati. Kadar se bode razprava vršila, povedali bodejo tudi imena napadalcev. Polzelčani prosimo braslovškega župana, naj zapre take svoje domačine v svinjak, da ne bodejo v drugih krajih mir kalili!

Opazovalec.

Iz Rogoznice. Na napade v ljubljanskih listih odgovarjam tako: Ni res, da bi bil jaz nemčur, te vrste ljudi na svetu ni. Bog je vstvaril med drugimi narodi Slovence in Nemce; tedaj sem jaz Slovenec, ker me je slovenska mati rodila in sem bil kot Slovenec krščen 7. prosinca 1863. Ni res, da bi na napitnico neke ženice „Bog živi vse Slovence“ izustil krilato napitnico: „Bog živi Nemce! Jaz držim z Nemci, meni so Slovenci pretumasti.“ Ker tega ne moje

ženice ne nikdo drugi dokazati ne more, imenujem tistega, ki mi to očita, nesramnega lažnika! Ni res, da bi mojega otroka iz nemške šole vrgli, Obiskoval je nemško šolo do izkušnje in ker ni imel veselja do nemškega, gre zdaj v slovensko. Ni res, da bi bili meni Slovenci „pretumasti“, ker sem tiskal slovenska in nemška imena na novo zidani most v Žabjaku. Nemška imena so bila z blatom zamazana; bila bi tudi slovenska, pa jaz tega nisem dovolil. Ni res, da so mi Slovenci „pretumasti“, ker sem jaz naprosil podpore 100 kron in to za same slovenske posestnike mosta. Ni res, da so mi Slovenci „pretumasti“, ker sem posodil vago slovenskemu siromaku Georg Pafko, da je zamogel s trgovino pričeti. Ni res da bi mi bili Slovenci „pretumasti“, ker sem se, dosedaj slovenskih veselice udeleževal, nikdar pa nemških. Vse te trditve ljubljanskega lista so torej neresnične. Kaj pa je res? Res je, da sem agitiral za nemško šolo, pa ne samo jaz, ampak vsi, ki so prošnjo podpisali. Nikogar se ni sililo, ali noben občan ni podpisal odrekel. Župan Jožef Brumen ni prošnje podpisal in ga tudi nisem silil; izrazil pa je, da naj delam in storim kar je mogoče, da bode prošnja za nemško šolo obveljala. Res je, da sem se 13. kimovca nahajal med Nemci in Slovenci in jaz take izgrede sam obžalujem. Dotični list trdi, da še nisem pri vami pameti; zato pa molim vsak dan, da mi sv. Duh pamet razsveti. Res pa je tudi, da bodem odslej kakor doslej lahko s slovenskimi kmeti občeval, ker malo jih je, ki me po strani gledajo. Res je seveda, da sem veliko Slovencev bril, mene pa še nobeden. Pomagam pa tudi rad vsakemu, naj si bode v sili, nesreči ali drugih slučajih, ker nobenega ne sovražim. Dopisun, pripelji mi človeka, ki ga sovražim? Odgovor mora priti, ali je vse to res ali ni res! — A. H. —

Rogoznica. V Rogoznici je bil neki mož v neki gostilni od neke stranke ljudi krščen, da je „Nemec“. Čudno je to bilo, ker on ni bil zraven. Kaj ne, to se lahko s kamenjem stori, da je krst veljaven? Nadalje se je vest raztresla, da se je nahajal dotičnik 13. sept. med Nemci in da je tam z njimi „heil“ vpil. Seveda, seveda, to je vse res, in sicer večkrat je „heil“ zavpil. Pryokrat je zaklical „heil“ z žalostnim srcem, ker se je Janža Brenčič boril z Nemci. Dejal sem njegovemu bratu Francetu, da je to Janžetu nepotrebno in zakaj bi se pustil tepsti, ker se lahko tega izogne. Ker je s posvetnim blagom dobro obložen, lahko brez vse skrbi na temu svetu mirno in pobožno živi. Pa moralo je biti tako, ker se je žuril, da ne bi zamudil. Župan in odborniki niso hoteli iti zraven, ker je bila isti dan odborova seja. To je bil tedaj prvi žalostni „heil!“ Drugi „heil“ pa je bil, ko smo z Jakobom Lesjak naprosila nekega delavca iz kolodvora, da si je znamenje vzal doli in dal v žep in da naj bo miren in pameten. On je vbogal. Tako ni prišel od tega, da bi bil tepen in da bi imel s policijo opraviti. Tretji „heil“ pa sem zaklical, ko sem mojega sosedo naprosil, grede za Nemci, da naj bo miren, ker mir najmanj stane; on me je vbogal in še danes reče, da ne bo nikdar šel v boj proti narodu. To je tedaj „heil“, ki sem ga žalostno izrekel. Pride pa četrta, ki si ga le mislim. Preljubi Slovenci, ne bojite se propada našega naroda. Prizadevati si moramo, bodeimo pod varstvom Najvišjega, ker tedaj smo varni pred vsakomur in se nam ni treba ničesar bati. Ljubimo se in sicer tako, da bodejo s prsti za nami kazali in rekli: Poglejmo, kako se Slovenci ljubijo med seboj in tudi nas; pojdemo in pridružimo se jim... Slednjic še pride peti „heil“, ki bi ga tako glasno zaklical, da bi ga slisale vse stranke, vsi narodi in vse ljudstvo celega sveta: Bratje, ljubimo se med seboj! Mir z Bogom, mir sam s seboj, mir z bližnjim! Spolnujmo zapovedi ljubezni! Ljubimo Boga čez vse in bližnjega kakor sami sebe. Le po tej poti korakamo skoz to solzno dolino v boljši svet. — Miroljubni občan in ljubitelj bližnjega ter vrli Slovenec. A. K.

Od Slatine. Klerikalna surovost. Obč. redar občine Okol. Slatina je v mesecu majniku t. l. šel v klerikalno gostilno Ogrizkovo v Ratanski vasi; tam je z tremi drugimi popival in za vino dajal. Ne med gosti, ne med gostilničarko, in med gosti ni prišlo do nikakoršnega prepira. A gostilničarka Ogrizek je že poprej večkrat obč.